

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoCsp/33/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8721203714
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8721203714.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobkyne: I. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. X, XXX XX I. N., právne zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, advokát so sídlom Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31 954 448, proti žalovanému: POHOTOVOSŤ, s.r.o. so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpený: JUDr. Katarína Hegedúšová, advokátka so sídlom Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava - Dúbravka, IČO: 42 185 190, o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 12.04.2022 č.k. 17Csp/95/2021-289, takto jednohlasne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok.

II. Žalobkyni priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. U r č u j e , že úver titulom zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX z 15.04.2011 uzavretej medzi stranami sporu je bezúročný a bez poplatkov.“

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni sumu 1.560,62 eur s 5 %-ným p. a. úrokom z omeškania od 12.01.2022 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. U r č u j e , že zmluvné podmienky v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX z 15.4.2011 uvedené vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, bod 04.

v časti : „V prípade, ak bude dlžník v omeškaní s niektorou splátkou sedem dní a viac, je povinný túto omeškanú splátku uhradiť do rúk mandatára v hotovosti spolu so zmluvnou pokutou 15 EUR (451,89 SKK) za každý jeden prípad omeškania.“,

v časti: „Dlžník má možnosť uhradiť štyri po sebe idúce splátky, prípadne len časti po sebe štyroch idúcich splátok, v oboch prípadoch spolu so zmluvnou pokutou vo výške 30 EUR (903,78 SKK).“,

v časti: „Dlžník sa zaväzuje uhradiť veriteľovi za každú zaslanú upomienku v prípade porušenia podmienok tejto zmluvy čiastku 4 EUR (120,50 SKK) ako paušálnu úhradu nákladov a administratívy s tým spojenej do 5 dní od doručenia písomnej výzvy na úhradu.“,

bod 05.

v časti: "Dlžník s veriteľom uzatvára súčasne Dohodu o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov ako formu zabezpečenia uspokojenia pohľadávky veriteľa, ktorej účinnosť je podmienená neuhradením štyroch po sebe idúcich splátok, keď nastáva splatnosť celého dlhu. Vo vzťahu k zamestnávateľovi dlžníka preukáže veriteľ skutočnosť, že nastala splatnosť dlhu prehlásením, v ktorom zároveň vyzve zamestnávateľa na vykonanie dohodnutých zrážok. Dlžník dáva výslovný súhlas k tomu, aby veriteľ doplnil do čl. 1 písm. b) Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov aktuálny zostatok dlhu k dátumu, keď bude uvedená dohoda predložená zamestnávateľovi dlžníka. Dlžník dáva veriteľovi aj súhlas k tomu, aby v jeho mene dopísal do Dohody o zrážkach zo mzdy údaje o jeho aktuálnom zamestnávateľovi v prípade zmeny zamestnávateľa počas trvania zmluvného vzťahu. Tak isto dlžník súhlasí s tým, aby na základe Dohody o zrážkach zo mzdy zamestnávateľ vykonával zo mzdy dlžníka mesačné zrážky až do výšky aktuálnej pohľadávky a poukazoval ich na účet veriteľa.",

bod 06.

v časti:

"Dlžník je povinný v prípade porušenia svojich zmluvných povinností uhradiť veriteľovi zmluvnú pokutu vo výške 312 EUR, ktorá je určená na úhradu všetkých nákladov vynaložených veriteľom v súvislosti s vykonaním úkonov smerujúcich k zabezpečeniu dlhu dlžníka."

"Dlžník sa rovnako zaväzuje uhradiť veriteľovi náklady, ktoré mu vznikli v súvislosti s uplatnením práva spôsobom vyplývajúcim z tejto zmluvy, a to najmä, však nie výlučne, trovy mediácie, trovy rozhodcovského konania, súdneho konania, trovy exekúcie, trovy právneho zastúpenia veriteľa v týchto konaniach a iné veriteľom preukázateľné vynaložené náklady, pri uplatnení svojho práva."

- "Zmluvné strany sa dohodli na tom, že ak sa stane splatný celý dlh naraz v zmysle bodu 4 týchto podmienok, dlžník sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi úrok z omeškania vo výške určenej v § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka v platnom znení.",

bod 08.

v časti:

"Dlžník sa zaväzuje uhradiť veriteľovi všetky náklady za uplatnené nároky z titulu jeho dlhu voči nemu na základe tejto zmluvy a to jednak mimosúdnou cestou a jednak v súdnom konaní.",

bod 11.

v časti:

"dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou",

bod 13.

v časti:

"Dohoda o vyplnení zmeniek: Na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmeniek (ďalej aj ako "vystaviteľ") vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi (ďalej aj ako "remitent") vystavil vystaviteľ dve zmenky, v ktorých nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavených zmeniek zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Remitent má právo uplatniť si celý svoj peňažný nárok vyplnením ktorejkoľvek zmenky. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na prvej zo zmeniek remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku, alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia prvej zo zmeniek. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na prvej zo zmeniek remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.",

bod 16.

v časti:

"Zmluvné strany sa dohodli v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, že všetky ich právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom.",

bod 17.

"Veriteľ, dlžník a ručiteľ vyhlasujú, že si túto zmluvu prečítali, že ju uzatvorili slobodne, vážne, zrozumiteľne, nie v tiesni, ani za nápadne nevýhodných podmienok, čo potvrdzujú svojimi podpismi. Strany vyhlasujú, že akékoľvek tvrdenie dlžníka v budúcnosti o tom, že nebol oboznámený s podmienkami tejto zmluvy bude na jeho ťarchu a nebude považované za právne relevantné.",

bod 18.

"Účastníci sa dohodli, že dlžník a ručiteľ dáva výslovný súhlas na to, aby mu veriteľ zasielal akékoľvek upomienky, SMS správy na mobilné telefóny a e-mail uvedené v žiadosti o úver alebo v hlavičke tejto zmluvy (upozornenia na termíny splátok, splatnosť celého dlhu a iné skutočnosti).",

bod 19.

"Zmluvné strany sa dohodli, že dlžník nie je oprávnený bez predchádzajúceho písomného súhlasu veriteľa postúpiť a/ alebo previesť (a to ani za účelom zabezpečenia) na tretiu osobu alebo tretie osoby akékoľvek prípadné právo/práva a/alebo akúkoľvek prípadnú pohľadávku/pohľadávky voči veriteľovi vzniknutú z tejto zmluvy a/alebo na jej základe a/alebo v súvislosti s ňou (vrátane nároku/nárokov na náhradu škody a/alebo nároku/nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia)."

IV. P r i z n á v a žalobkyni voči žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku."

2. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 137, § 298 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 9 ods. 1, ods. 2 písm. f), j), y), § 11 ods. 1 a 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „ZoSÚ“), § 52 ods. 1 až 4, § 52 ods. 1, § 451 ods. 1, 2, § 517 ods. 1 zákona č. 401/1967 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

3. Vo svojom odôvodnení uviedol, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala, aby súd určil, že úver, poskytnutý na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 15.04.2011 uzavretej medzi stranami sporu, je bezúročný a bez poplatkov, a aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 1.560,62 eur s 5 %-ným p. a. úrokom z omeškania odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, a zároveň súd určil, že zmluvné podmienky v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX z 15.4.2011 uvedené vo výroku III. napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami.

4. Súd na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že strany sporu uzatvorili zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 15.04.2011, na základe ktorej bol poskytnutý žalobkyni úver vo výške 600 eur, s poplatkom 576 eur. Celkovú sumu 1.176 eur mala žalobkyňa zaplatiť v 12 mesačných splátkach vo výške 98 eur, pričom na predmetný úver zaplatila 2.160,62 eur. Súd po posúdení obsahu zmluvy o spotrebiteľskom úvere zistil, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje povinné náležitosti, a to dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru a ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť. V zmysle § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinného ku dňu 15.04.2011 z dôvodu týchto chýbajúcich náležitostí považoval predmetný úver za bezúročný a bez poplatkov. Preto vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa zaplatila žalovanému sumu 2.160,62 eur, pričom istina poskytnutého úveru bola vo výške 600 eur, rozdiel týchto súm vo výške 1.560,62 eur predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, ktoré je povinný žalobkyni vydať. V konaní sa žalovaný bránil argumentáciou v tom zmysle, že v predmetnej veci nemožno posúdiť predmetný úver ako spotrebiteľský, pretože bol poskytnutý na účely zamestnania, povolania alebo podnikania. Vo formulárovej zmluve bola začiarňnutá kolónka v znení: „dlžník prehlasuje, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon povolania“. Súd vyhodnotil, že argumenty žalovaného v žiadnom prípade neobstoja. Predmetnú Zmluvu o úvere jednoznačne považoval za zmluvu spotrebiteľskú, pričom uviedol, že označenie účelu poskytnutia prostriedkov na výkon povolania je nekalou obchodnou praktikou. Poplatok vo výške 576 eur v súvislosti s uzavretím zmluvy vyhodnotil ako v rozpore so spotrebiteľským právom. Žalovaný v konaní nepreukázal, že žalobkyňa ako spotrebiteľ bola s jeho podstatou oboznámená, poplatok nie je náležite špecifikovaný a viaže sa na bližšie neurčené náklady na vypracovanie a uzavretie zmluvy spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Zmluvná podmienka o dojednaní administratívneho poplatku vo výške 576 eur nepochybne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa, oprávňuje dodávateľa na neprimerane vysoké plnenie, a preto je v zmysle generálnej klauzuly uvedenej v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v súvislosti s porušením princípu dobrých mravov neprijateľná. Súd priznal žalobkyni i uplatnený úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému vo výške v súlade s § 517 ods. 1 OZ a § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.

5. Žalobkyňa sa voči žalovanému žalobou domáhala aj určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok tak ako sú uvedené vo výroku III. napadnutého rozsudku. Súd konštatoval, že dotknuté zmluvné dojednania neboli individuálne dojednané a každé z týchto zmluvných dojednaní spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach spotrebiteľa a dodávateľa. Dojednania vo Všeobecných zmluvných podmienkach žalovaného už boli viackrát judikované súdmi, napr. Okresným súdom Prešov

v konaní sp. zn. 29Csp 78/2018, Okresným súdom Poprad v konaní sp. zn. 17C 241/2013, Okresným súdom Prešov v konaní sp. zn. 32Csp 108/2019, Okresným súdom Prešov v konaní sp. zn. 20Csp 167/2020, Okresným súdom Žiar nad Hronom sp. zn. 5C 58/2015. Bod 04 obsahuje dojednanie o zmluvných podmienkach vo výške 15 eur za každý prípad omeškania, pričom omeškanie nie je definované v ustanovení určitým spôsobom. Preto nemožno posúdiť ani primeranosť zmluvnej pokuty vo výške 15 eur. Bod 05 obsahuje dojednanie o dohode o zrážkach zo mzdy. Predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy považoval súd za neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 1, 5 OZ z dôvodu, že žalobkyňa ako spotrebiteľ bola nútená dohodu o zrážkach zo mzdy podpísať ako súčasť formulárovej úverovej zmluvy, a tým sa podrobiť vykonávaným zrážkam bez možnosti zabránenia ich výkonu napriek tomu, že by tieto boli veriteľom uplatnené z neprijateľných zmluvných podmienok. Predformulovaný súhlas spotrebiteľa, formálne dosiahnutý štandardnou zmluvnou podmienkou nemožno za žiadnych okolností považovať za náležitý a individuálny prejav vôle spotrebiteľa s úkonom, na ktorý sa tento výslovne požaduje. Dohodou o zrážkach zo mzdy navyše nemožno zabezpečiť budúcu pohľadávku ako je to v tomto prípade. Bod 06 obsahuje dojednanie o zmluvnej pokute vo výške 312 eur v prípade porušenia „svojich zmluvných povinností“ žalobkyne. Aj toto ustanovenie súd považoval za neurčitý právny úkon, keď nie je zrejmé ako konkrétne porušenie zmluvných povinností má byť sankcionované zmluvnou pokutou. Preto dojednanie o zmluvnej pokute vo výške 312 eur považoval súd vzhľadom k výške poskytnutého úveru za dojednanie v rozpore s § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, teda za neplatné. K bodu 08 uviedol, že ustanovenie je neurčité, nie je zrejmé, aké všetky náklady a v akej súvislosti si môže veriteľ uplatniť, ide o ustanovenie v hrubej nerovnováhe v právach a povinnostiach spotrebiteľa a dodávateľa. Bod 11 rovnako považoval za neurčité, pretože nie je zrejmé aké 2/3 zahŕňajú aké administratívne náklady. Bod 13 obsahujúci dohodu o vyplňovacom práve zmenky súd vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 1, ods. 5 OZ. Je neprijateľné a v rozpore s ochranou spotrebiteľa, aby na zabezpečenie peňažného záväzku boli vystavené dve zmenky, v ktorých sú vyplnené zmenkové sumy a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy, pričom remitent má právo uplatniť si celý svoj peňažný nárok vyplnením ktorejkoľvek zmenky. Obsah dohody je neprijateľný, žalobkyňa ako spotrebiteľ nemala možnosť ovplyvniť obsah Všeobecných podmienok poskytnutia úveru. Vo vzťahu k bodu 16 súd uviedol, že zmluvný vzťah účastníkov, ktorý je spotrebiteľským vzťahom, sa riadi ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Preto je neplatná aj dohoda o voľbe Obchodného zákonníka medzi účastníkmi spotrebiteľského právneho vzťahu. Bod 17 súd posúdil ako neprijateľné ustanovenie o tom, že akékoľvek tvrdenia dlžníka v budúcnosti o tom, že nebol oboznámený s podmienkami zmluvy, bude na jeho ťarchu a nebude považované za právne relevantné, nakoľko ide o ustanovenie v hrubej nerovnováhe medzi právami a povinnosťami dodávateľa na úkor spotrebiteľa. Rovnako aj bod 18 bol posúdený ako neprijateľné je ustanovenie o vyslovení súhlasu o zasielaní akýchkoľvek SMS správ, upomienok dlžníkovi. Napokon bod 19 ako ustanovenie obmedzujúce dlžníka bez súhlasu veriteľa postúpiť práva zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere na inú osobu, súd považoval za v rozpore s ochranou spotrebiteľa a v hrubej nerovnováhe. Preto vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie rozhodol tak, ako je uvedené v jeho výroku III.

6. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s ust. § 262 ods. 2 CSP.

7. Proti rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote žalovaný odvolanie, pričom namietal nesprávne právne posúdenie veci a nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie. Uviedol, že posudzovanie žalobkyne ako spotrebiteľa výslovne odmieta. Žalobkyni bol poskytnutý úver na účel povolania, pričom v zmluve o úvere osobitne podpísal vyhlásenie, že poskytnuté peňažné prostriedky budú využité na tento účel. Nie je preto možné aplikovať na zmluvu o úvere ustanovenia o ochrane spotrebiteľa. Predmetná zmluva tak nemôže byť posúdená ani ako bezúročná a bez poplatkov. Žalobkyňa mohla od zmluvy odstúpiť do 14 kalendárnych dní odo dňa uzavretia zmluvy. Uvedené právo žalobkyňa nevyužila, teda súhlasila s obsahom zmluvy a so všetkými podmienkami poskytnutia spotrebiteľského úveru. Žalobkyňa v zmluve o úvere vyhlásila, že sa oboznámila a súhlasí s obsahom zmluvy vrátane Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy. Tvrdenia žalobkyne považuje za účelové, s cieľom vyhnúť sa povinnostiam, ktoré pre ňu vyplývajú z predmetnej zmluvy o úvere. Skutočnosť, na čo bol skutočne úver využitý, žalovaný neskúma. Pre právnu kvalifikáciu povahy poskytnutého úveru je úplne postačujúci prejav vôle uvedený v zmluve. Nesúhlasil so záverom súdu, podľa ktorého v zmluve absentuje údaj o výške, počte a termíne splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Čo sa týka poplatku za poskytnutie úveru, ten nie je podľa žalovaného neprimerane vysoký vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný je nebankovým subjektom, ktorého riziko podnikania, ako aj podnikateľské náklady sú rozdielne, vyššie oproti bankám. Pokiaľ ide o samotnú výšku poplatku, tento v čase

uzatvorenia zmluvy žalobkyni vyhovoval, keďže nič voči jeho výške nenamietala, zmluvu uzatvorila a peňažné prostriedky od žalovaného prevzal. Výška príslušného poplatku je v zmluve jasne uvedená , preto bolo na žalobkyni posúdiť hodnotu protiplnenia a už pri podpise zmluvy mala vedomosť, aká je cena úveru. Dohodnutá výška nie je neprimeraná, ani v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, resp. dobrými mravmi, aj vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný poskytuje úvery z vlastných zdrojov, nevyžaduje zabezpečenie pri poskytnutí úveru a s ohľadom na obchodné riziko žalovaného. Z uvedeného dôvodu žalovaný nežiadal od žalobkyne zabezpečenie úveru, účastníci dohodli úroky z omeškania a takto prejavenu vôľu by mal súd rešpektovať. Žalovaný má i naďalej za to, že k bezdôvodnému obohateniu nedošlo a akýkoľvek jeho nárok podlieha zákonnej subjektívnej premlčacej lehote. Nároky z titulu bezdôvodného obohatenia nie sú spotrebiteľským vzťahom a z tohto dôvodu je prístup zohľadňujúci záujem slabšej strany nežiadúci, ale je potrebné zachovávať rovnosť strán. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedla, že poskytnuté finančné prostriedky na základe zmluvy o úvere zo dňa 15.04.2011 boli poskytnuté a použité na jej bežné potreby. V konkrétnom právnom vzťahu nemala žiadnu možnosť vyjednať zmluvné podmienky pri zmluve o úvere a musela pristúpiť na diktát dodávateľa, ktorý jej predložil predformulovanú štandardnú zmluvu. Poukázala na nekalú obchodnú praktiku žalovaného ako dodávateľa, ktorý v rámci svojej podnikateľskej činnosti vyžaduje, aby v spotrebiteľskej zmluve bol uvedený účel úveru na podnikanie alebo na povolenie, resp. na zamestnanie napriek tomu, že spotrebiteľ potrebuje finančné prostriedky na iný účel. Žalovaný zneužíva nevýhodné postavenie spotrebiteľov a snaží sa dosiahnuť, aby predmetné spotrebiteľské zmluvy boli vyňaté z ex offio súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok a vyhol sa tak prísnejšej právnej úprave zameranej na ochranu slabšej strany. Poukázala pritom aj na rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj nález ústavného súdu Českej republiky zo dňa 10.01.2012 I. ÚS 1930/11. Preto právny vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným je potrebné považovať za spotrebiteľský a v súvislosti s ním je nutné aplikovať normy spotrebiteľského práva a spotrebiteľskú zmluvu, ako aj všetky s ňou súvisiace dokumenty potrebné podrobiť súdnej kontrole. Záver súdu prvej inštancie o vzniku bezdôvodného obohatenia z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti považovala za správny. Predmetná Zmluva o úvere neobsahuje zákonom požadované náležitosti v zmysle ust. § 9 ods. 2 písm. f), i), j) a y) ZoSÚ. K námietke premlčania poukázala na judikatúru Ústavného súdu SR, Najvyššieho súdu SR a rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-485/19 zo dňa 22.04.2021 a v spojených veciach C-698/18 a C-699/18 zo dňa 09.07.2020, ktoré vyústili do už ustálenej súdnej praxe, z ktorej vyplýva, že nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je premlčaný ani v subjektívnej dvojročnej, ani v desaťročnej objektívnej premlčacej dobe. Čo sa týka desaťročnej objektívnej premlčacej doby a k dôkazu úmyslu, poukázala na odôvodnenie uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7Cdo/268/2021 zo dňa 28.02.2022. K neprijateľnosti zmluvných podmienok uviedla, že tieto žalovanou používané sú už notoricky známe. Ak žalovaná v konaní nepredložila jediný dôkaz o vedení kontraktáčného procesu, nemožno dôjsť k záveru o potrebe zamietnuť žalobu v tejto časti. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

9. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 357 CSP), preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutej časti ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

10. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

11. Za správny odvolací súd považuje právny názor súdu prvej inštancie, že predmetná zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou, teda že medzi stranami sporu bol založený na jej základe spotrebiteľský vzťah. Odvolací súd má rovnako ako súd prvej inštancie za to, že žalobkyňa v zmluvnom vzťahu vystupuje

ako spotrebiteľ a žalovaný ako dodávateľ (§ 52 ods. 3, 4 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd preto zastáva právny názor, že predmetná Zmluva o úvere zo dňa 15.04.2011, ktorou bol založený právny vzťah medzi stranami sporu, vykazuje znaky spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom a účinnom v čase jej uzatvorenia, teda ide o zmluvu (bez ohľadu na právnu formu), ktorú uzatvoril dodávateľ - žalovaný ako právnická osoba, ktorý pri uzatváraní a plnení zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti so spotrebiteľom - žalobkyňou ako fyzickou osobou, kedy žalobkyňa pri uzatváraní a plnení zmluvy nekonala v rámci predmetu obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Na základe uvedeného odvolací súd konštatuje, že na predmetnú zmluvu o úvere je potrebné aplikovať aj právne normy právneho poriadku chrániace spotrebiteľa. V zmysle § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

12. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú zmluvné podmienky pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý žalovaným túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy o úvere boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné obchodné podmienky úveru, ktoré žalobkyňa ovplyvniť nemohla, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Žalovaný má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu konania nebolo žalovaným preukázané, aby úver poskytol žalobkyňi za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti tohto účastníka zmluvy. Tu je potrebné poukázať aj na skutočnosť, že v samotnej zmluve o úvere je pri kolónke, kde dlžník prehlasuje za akým účelom sú žiadané finančné prostriedky, je samotným dlžníkom, teda žalobkyňou vyznačené, že tieto sú poskytované na účel povolania. S prihliadnutím na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy, má v prípade pochybností dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru dodávateľ. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie čo znamená, že nespotebiteľský charakter musí byť preukázaný bezpečne, spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže v žiadnom prípade byť len všeobecný, nič nehovoriaci údaj o prípadnom povolaní, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis by mohol mať výkon povolania s uzatvorením konkrétnej zmluvy a či dlžník pri uzatváraní zmluvy konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Túto dôkaznú povinnosť si žalovaný nespĺnil, čo má na posudzovanie právneho vzťahu vzniknutého medzi účastníkmi rovnaký vplyv, ako keby v zmluve účel uzatvorenia uvedený nebol.

13. Vo vzťahu k záveru súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetného úveru odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že zmluva neobsahuje náležitosti v zmysle ust. § 9 ods. 2 f), i), j) a y) ZoSÚ účinného v čase uzatvorenia zmluvy. Súd prvej inštancie správne dospel k záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru na základe chýbajúcich náležitostí spotrebiteľskej zmluvy, a to výšky RPMN, úrokovej sadzby, konečnej splatnosti a doby trvania zmluvy. Žalobkyňa mala teda žalovanému vrátiť len sumu poskytnutého úveru 600 eur, a keďže zaplatila žalovanému 2.160,62 eur, na strane žalovaného vzniklo bezdôvodné obohatenie vo výške 1.560,62 eur, ktoré je povinný žalobkyňi vrátiť. Preto vo vzťahu k výroku I. a II. rozsudku súdu prvej inštancie nemožno považovať odvolanie žalovaného za spôsobilé prívodiť zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie.

14. Odvolacou námietkou žalovaného vo vzťahu k určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok týkajúcich sa poplatku za poskytnutie úveru a úrokov z omeškania (žalovaný mal zrejme na mysli zmluvnú pokutu, ktorú v prípade omeškania mala žalobkyňa zaplatiť a ktorú podmienku súd prvej inštancie posúdil ako neplatnú).

15. Vo vzťahu k nákladom na uzatvorenie a vypracovanie zmluvy odvolací súd uvádza, že poplatok je v tejto časti neúmerne vysoký. Dojednanie o administratívnom poplatku je vágnym ustanovením, ktoré vôbec nešpecifikuje, o aké konkrétne administratívne činnosti ide, pričom výška poplatku predstavuje neúmerne vysoký poplatok bez bližšej špecifikácie jeho výšky a účelnosti a je v rozpore s dobrými mravmi. V konaní absentuje dôkaz, že žalobca ako spotrebiteľ bol s jeho podstatou oboznámený, poplatok nie je náležite špecifikovaný a viaže sa na bližšie neurčené náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Podstatou administratívneho poplatku je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané. Je za hranicou rozumného úsudku, aby poplatok vo výške presahujúcej polovicu sumy poskytnutého úveru sledoval výdavky spojené s administratívnou činnosťou.

16. Zmluva o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úveru sú listiny formulárové, používané žalovaným pri uzatváraní úverových zmlúv s množstvom ďalších spotrebiteľov. Na predtlačенých tlačivách sa menia len údaje o spotrebiteľoch a výške poskytnutého úveru. Za takejto situácie výška nákladov na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy mala byť v zásade rovnaká a nie meniť sa v závislosti od výšky poskytnutého úveru. Ak žalovaný výšku týchto nákladov odvádza od výšky úveru, je zrejmé, že týmto dojednaním len sledoval ďalšie navýšenie odplaty za poskytnutie úveru s cieľom vyhnúť sa kontrole jej primeranosti, čo rozhodne nemožno hodnotiť ako konanie v súlade s dobrými mravmi.

17. K zmluvnej pokute vo výške 15 eur dojednanej vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru v bode 04 v časti uvedenej vo výroku III. napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd dodáva, že zmluvná pokuta bola stanovená paušálne pre prípad porušenia zmluvných povinností. Pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Nezaplatením dlhu sa rozumie neuhradenie dlhu v plnej výške. Môže teda nastať situácia, že spotrebiteľ si svoj záväzok nespĺní len v nepatrnom rozsahu. Dojednaná zmluvná pokuta výšku dlhu vôbec nezohľadňuje. Nie je každé porušenie povinností rovnakej intenzity a významu. Pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty, ktoré vôbec nezohľadňuje intenzitu a význam toho ktorého porušenia povinnosti a ani výšku pohľadávky vzniknutej porušením záväzku, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek menej významnom porušení povinnosti uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu v neprimeranej výške.

18. Dôvodná nie je ani námietka týkajúca sa uplynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej doby.

19. Podľa § 100 ods. 1 OZ, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

20. Podľa § 107 ods. 1 OZ, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil, ods. 2 najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

21. Pre rozhodnutie vzhľadom na námietku premlčania vznesenú v konaní žalovaným bolo podstatným, či sa nároky žalobkyne uplatnené v tomto konaní (nároky na vydanie bezdôvodného obohatenia sa plnením bez právneho dôvodu - žalobkyňa totiž žalovanému plnila viac, ako bol jej záväzok vydať mu plnenie - § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka) premlčujú v objektívnej trojročnej alebo desaťročnej dobe a odkedy začala plynúť žalobkyni subjektívna premlčacia doba toho, ktorého nároku, ktorá je v takomto prípade dvojročná.

22. Žalovaný v odvolaní namietal uplynutie dvojročnej subjektívnej premlčacej doby. Preto je potrebné uviesť, že začiatok subjektívnej premlčacej doby práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa neviaže k dátumu splatnosti, ako je to pri začiatku všeobecnej premlčacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka, ale k inej skutočnosti, ktorou je vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa obohatil.“ (43/2012, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn.4 Cdo 256/2010 z 28. septembra 2011).

23. Subjektívna premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia je dva roky a začína plynúť odo dňa, keď sa oprávnený dozvie o tom, že došlo k obohateniu na jeho úkor a kto sa na jeho úkor obohatil. Vyžaduje sa skutočná, preukázaná vedomosť oprávneného a teda nestačí, že mal možnosť sa potrebné skutočnosti dozvedieť aj skôr (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14.8.2007 sp. zn. 30Cdo/2758/2006). Ust. § 107 ods. 1 OZ nemá na mysli znalosť právnej kvalifikácie, ale len znalosť skutkových okolností, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodiť (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.09.2000 sp.zn. 20Cdo/927/98). V zmysle ustálenej súdnej praxe o vzniku bezdôvodného obohatenia sa oprávnený dozvie vtedy, keď má k dispozícii údaje, ktoré mu umožňujú podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j., keď nadobudol vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, pričom nie je rozhodujúce, že

už predtým mal možnosť sa dozvedieť skutočnosti, na základe, ktorých si mohol urobiť úsudok o vzniku bezdôvodného obohatenia a jeho výške. Relevanciu má teda to, kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala (uznesenie Ústavného súdu SR I. ÚS 430/2018 zo dňa 05.12.2018). V tejto súvislosti je preto dôležitá tá skutočnosť, že žalobkyňa po porade s jej právnym zástupcom v tomto konaní nadobudla vedomosť o jej nároku.

24. Za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia v zmysle § 107 ods. 1 Občiansky zákonník treba považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal; nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa potrebné skutočnosti už skôr.“ (2/2005 ZSP, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/154/2004 zo dňa 01.01.2005).

25. Zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Nie teda čas, od kedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo. Každý je povinný poznať právo, no nikomu nemožno nanútiť povinnosť, aby to právo vedel aj správne aplikovať. Právny poriadok slová „vedieť mal a mohol“ pritom obsahuje v iných prípadoch, no na účely začiatku premlčacej doby ich nestanovil. Existuje preto obava, že nedôsledným výkladom zákonného termínu „dozvie“ sa potiera rozdiel medzi objektívnou a subjektívnou dobou. Inými slovami povedané, nemožno prikázať všetkým bez rozdielu úrovne mysle byť „advokátom“, aj keď ani u advokátov nemožno vylúčiť, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedia až s odstupom času po vykonaní plnenia. Relevanciu má teda to, od kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala a nie že plnila. (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22Co/114/2019 zo dňa 28.01.2020).

26. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/67/2011 oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr. To kedy sa oprávnený dozvedel, ako jeho nárok vyplývajúci z týchto skutkových okolností možno právne kvalifikovať, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné. Znamená to, že oprávnený sa dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (§ 107 ods. 1 OZ), keď získa znalosť tých skutkových okolností, z ktorých možno vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie. Pre záver dozvedieť sa o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o tom, kto ho získal, je vždy rozhodujúce zistenie skutkového stavu, nie posúdenie jeho právnej kvalifikácie. Podľa konštantnej judikatúry pre začiatok plynutia premlčacej doby sa vyžaduje skutočná a nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor vzniklo bezdôvodné obohatenie a kto ho získal (rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 413/2013).

27. V konaní žalobkyňa tvrdila, že o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jej úkor bezdôvodne obohatil, sa dozvedela od Združenia na ochranu spotrebiteľa HOOS, o čom žalobkyňa predložila dôkaz-Prehlásenie zo dňa 08.10.2022 (č.l. 48 spisu). Žalobkyňa podala žalobu dňa 30.12.2021. Podľa odvolacieho súdu v konaní nebolo preukázané, že žalobkyňa vedela, že platby, ktoré od nej žalovaný prijal nad poskytnutý úver, prijíma protizákonne, že sa na jej úkor bezdôvodne obohacuje. Dvojročná subjektívna doba na uplatnenie práva z bezdôvodného obohatenia tak začala podľa odvolacieho súdu plynúť od októbra 2020 a uplynula v októbri 2022. Pokiaľ žaloba bola podaná na súde dňa 30.12.2021, bola podaná, pokiaľ ide o nároky uplatnené žalobkyňou, včas, a preto záver súdu prvej inštancie, ktorý uzavrel, že subjektívna premlčacia lehota žalobkyni neuplynula pred podaním žaloby na súde, je správny.

28. Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že obsah odvolania žalovaného nie je spôsobilý spochybníť správnosť záverov rozsudku súdu prvej inštancie z hľadiska odvolacích dôvodov výslovne v ňom uvedených, pričom ani v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu, alebo by spochybnili správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie.

29. Za týchto okolností odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

30. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalobkyňa ako sporová strana, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalovanému, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

31. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).